

Raštas dėl „Aukštųjų Simonijų likimo“
3-ojo leidimo

1936 rugpiūčio 17 d.

Ponui Patarėjui I. Seiniui Klaipėdoje

Į Tamstos raštą dėl I. Simonaitytės romano „Aukštųjų Simonijų Likimas“ gотиškos laidos turiu garbės pranešti Tamstai paskutiniojo rugpiūčio mėn. 14 d. Knygų Leidimo Komisijos posėdžio ir susitarimo su III-jo (Kultūros Reikalų) Dep-to Direktorium dr. A. Juška išdavus.

Knygų Leidimo Kom-ja, visiškai pritardama Tamstos, pone Patarėjau, sumanymui išleisti atskirą pigią, klaipėdiečiams lietuviams skiriamą, „Aukštųjų Simonijų Likimo“ laidą, pirma perleidžiant per „Lietuvos Keleivio“ skiltis, drauge akceptuojant ir Tamstos pateiktą sąmatą 3.000 lt., kurie šiam reikalui bus paskirti, bet tik ne iš Kn. Leid. Kom-jos lėšų, o susitarus su p. Direkt. Juška iš jo žinioje esančių kreditų kultūros reikalams remti. Tik šiais metais dėl kreditų trūkumo, galbūt, nebus galima visos tos sumos sumokėti. Pirmon galvon bus pasiūstas 1000 lt. specialiai autorės honorarui sumokėti, kiti 2.000 lt. (spausuvei), jei jų nebus galima sumokėti iš š. m. kreditų, bus sumokėti kitų metų pradžioje iš 1937 m. kreditų; tai bus ir visai normalu, nes ir tasai leidinys, ligi bus perleistas visas per „L. Keleivį“ ir išleistas atskirai,— tepasirodys irgi tik kitų metų pradžioje⁵.

Tai sumai formaliai paskirti ir pirmajam tūkstančiui litų išrašyti reikia tačiau būtinai gauti formalų prašymą su sąmata iš tų, kurie būs formalūs šio leidinio leidėjai ir faktiniai platintojai, visai gerai galėtų jais būti „Santara“⁶, kaip apie tai esame su Tamsta Klaipėdoje kalbėję.

Tuo būdu Simonaitytės romano spausdinimas per „L. Keleivį“ jau gali būti negaišuojant pradėtas.

Laukdamas kuogreičiausia šio formalaus prašymo reiškiau Tamstai tikros pagarbos žodžius.

L. Gira

Knygų Leidimo Kom-jos Sekretorius.

CVA, f. 391, ap. 4, b. 1249, l. 79.

Pastabos

¹ Sutartis buvo įvykdyta, ir I. Simonaitytės romanus buvo išleistas. Pateikiame jo bibliografinį aprašą.

Aukštųjų Simonijų likimas. Mažosios Lietuvos buities romanas. K., Svietimo m-ja, Knygų leidimo kom-ja, 1935. 437 p. 3.030 ltz.

² Antrąjį romano leidimą buvo nutarta išleisti po to, kai už knygą 1936 m. pradžioje buvo paskirta pirmoji 1935 metų Valstybinė literatūrinė premija.

Pateikiame 2-jo leidimo bibliografinį aprašą.

Aukštųjų Simonijų likimas. Mažosios Lietuvos buities romanas, laimėjęs pirmąją valstybinę literatūros premiją. 2-oji laida. K., Svietimo m-jos Knygų leidimo kom-jos leid. 1936. 438 p. 2.000 egz.

³ A. Venclova tuo metu gyveno Klaipėdoje ir dirbo mokytojo darbą Klaipėdos lietuvių Vytauto Didžiojo gimnazijoje.

⁴ Romanas „Lietuvos keleivyje“ buvo spausdinamas nuo 1936 m. rugsėjo 1 d. Nr. 203, iki 1937 m. kovo 3 d., Nr. 50. Visas kūrinyas buvo išspausdintas 142-ose laikraščio numerių atkarpose.

⁵ Pateikiame gottiškomis raidėmis išspausdinto romano 3-ojo leidimo aprašą:

Auksztųjų Szimonių likimas. Mažosios Lietuvos buities romanas. [Su autorės įžanga]. Klaipėda, Sandaros spaudos ir propagandos vadovybės leid., 1937. 353 p.; 1 portr. 1.

⁶ „Santara“ (pilnas pavadinimas: „Lietuvių Jaunimo draugijų santara“) — Klaipėdos krašto lietuvių jaunimo draugija, atsiradusi 1924 m., susijungus įvairioms to krašto jaunimo draugijoms. Nuo 1934 m. „Santara“ dar plačiau apėmė to krašto jaunimo draugijas. „Santara“ rūpinosi kultūriniumi ir organizaciniu darbu lietuvių jaunimo tarpe. 1939 m. kovo mėn. hitlerinei Vokietijai užgrobus Klaipėdos kraštą, santariečiai buvo persekiojami ir represuojami.

Neišspausdinta antologija

Grupė Kauno meno mokyklos studentų 1933 m. sudarė lietuvių klasikinės literatūros kūrinių antologiją ir ją iliustravo. Knygą buvo pasiūlyta išleisti Svietimo ministerijos Knygų leidimo komisijai. Dėl kurių priežasčių leidinys nepasirodė, nepavyko išaiškinti. Vienas iš šių knygą iliustravusių studentų, A. Kučas, vėliau tapo žymiu tarybinu grafiku ir iliustravo nemažai lietuviškų knygų. Vertingų knygų iliustracijų taip pat sukūrė P. Augius (Augustinavičius), V. Petravičius, V. Ratas-Rataiskis. Tačiau šie dailininkai 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos ir atitrūko nuo gimtojo krašto knygos meno raidos. Žemiau spausdinami su lietuvių literatūros antologija susiję dokumentai.

Svietimo Ministerijos Knygų Leidimo Komisijai

Meno Mokyklos grafikų: Augustinavičiaus, Kučo, Petravičiaus, Rataiskio, Rupkaus, Saulio ir Vilimo

Prašymas

Siunčiame lietuvių rašytojų Antologiją, kurią sudaro: Kudirkos „Viršinėnai“, Biliūno „Liūdna pasaka“, Krėvės „Skerdžius“, Zemaitės „Petras Kurmelis“, Lazdynų Pelešos „Neapžįtojo“, Aišbės „Brička“ ir Vienuolio „Paskenduolė“ su 7 portretais, viršeliu ir 40 iliustracijų ir prašome pripažinti knygą tinkama visų mokyklų bibliotekoms ir išleisti ją Svetimo Ministerijos lėšomis.

Priedų: 1) Kauno Meno Mokyklos Direktoriaus raštas, 2) 48 iliustracijos, 3) Tekstai: 1) Aišbės „Brička“, 2) Biliūno „Liūdna pasaka“, 3) Krėvės „Skerdžius“, 4) Kudirkos „Virš-kai“¹.

P. Augustinavičius, Romualdas Rupkus, K. Saulys, V. Rataiskis, Liudas Vilimas, V. Petravičius, A. Kučas

Kaunas, 1933—VI—12.

CVA, f. 391, ap. 4, b. 1268, l. 22.

2

Lietuvos Respublika

S. M.

Meno Mokykla

Nr. 205.

Kaunas, 1933 m. birželio mėn. 13 d.

Svietimo Ministerijos Knygų Leidimo Komisijai

Šiuo pažymima, kad čia pridedamos A. Kučo, R. Rupkaus, C. Saulio, V. Petravičiaus, L. Vilimo, V. Rataiskio ir P. Augustinavičiaus iliustracijos Mokytojų Tarybos yra pripažintos gerai atliktos ir visai tinkamos paskirtam tikslui.

Ign. Šlapelis

Kauno Meno Mokyklos Direktorius

CVA, f. 391, ap. 4, b. 1268, l. 21.

P a s t a b o s

¹ 1933 m. rugsėjo 28 d. Svetimo ministerijos Knygų leidimo komisijai buvo įteiktas identiško turinio raštas. Jame, be kita ko, pažymėta, kad siūloma išleisti knygą yra lietuvių rašytojų antologijos pirmasis tomas (CVA, f. 391, ap. 4, b. 1268, l. 23).